

Skica za ozelenitev dvorišnega
prostora, Sveto, 2013

Skica za ozelenitev dvorišnega
prostora, Sveto, 2013

- 1 *Orchis laxiflora*,
Čepič polje, 24. 5. 1982
- 2 *Dactylorhiza maculata*,
Dobrepolje, 7. 6. 1968
- 3 *Helleborus niger*,
Cerkniško jezero, 12. 2. 1995

Juta Zdešar Krulc (1913, Radovljica) se je po končani ženski realni gimnaziji v Ljubljani vpisala na Fakulteto za arhitekturo. Diplomirala je leta 1937 pri prof. Ivanu Vurniku z diplomskim delom *Kopališče v Radovljici*. Državni izpit za pooblaščenega inženirja je opravila v Beogradu, kjer je do leta 1940 delala pri ing. Mihajlu Nešiču. Med 1953 in 1957 je bila asistentka prof. Cirila Jegliča na Agronomski fakulteti v Ljubljani pri predmetu Vrtnarstvo in pejsažna arhitektura. V tem času je sodelovala pri načrtovanju arboretuma Volčji potok. Leta 1955 je pri Jugoslovanskem hidrometeorološkem zavodu v Beogradu izšel Fenološki atlas Jugoslavije z njenimi risbami rastlin, rastlinskih bolezni in ptičjih ter živalskih škodljivcev. Njeno delo obsega več kot tristo načrtov zasaditev javnih površin in vrtov za individualne naročnike. Ves čas pa se ukvarja s proučevanjem rastlinstva v Sloveniji in z botanično risbo rastlin. Prvo predstavitev njenega ustvarjanja je leta 1993 pripravila Irena Keršič s sodelavci v galeriji Marjana Lovšina na Bregu v Ljubljani. Leta 2011 so bile Jutine risbe rastlin razstavljene ob 20-letnici vrtnarije Omorika v Muti. Leta 2012 je prejela priznanje občine Žiri za svoje delo v Žireh, obenem pa so v galeriji Žiri razstavili njene načrte za ureditev več kot tridesetih vrtov v Žireh. Fotografije realiziranih vrtov, ki jih je načrtovala, so bile v zadnjih letih objavljene v prispevkih v revijah *Ambient*, *Hiše*, *Vrtnar*, *Rože* in *vt*, *Delo in dom*, *Delo in dom plus* ter mnogih drugih.

Zasnova razstave: Špela Kuhar in Barbara Viki Šubic,
Center arhitekture v sodelovanju z Galerijo Dessa
in Majo Kržišnik
Fotografije: Polona Mlakar Baldasin
Oblikovanje: Luka Purgar

Razstavo sofinancira

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina
Ljubljana

CENTER ARHITEKTURE

VRTNARSTVO LEVIČNIK & CO d.o.o.
LJUBLJANA

junij 2015

Vrt Kržišnik, Žiri

GLEDATI, VIDETI, RAZUMETI, ČUTITI

Juta Krulc je najstarejša slovenska arhitektka. Rojena je bila leto pred začetkom prve svetovne vojne. Diplomirala pri arhitektu Ivanu Vurniku. Zanj je risala eno njegovih najbolj znanih del, kopališče v Radovljici. Življenjska pot jo je peljala na vzhod tedanje kraljevine, kjer je zasnovala nekaj stavb in skrbela za družino.

Njena večna radovednost in ustvarjalna žilica sta jo usmerjali v analizo rastlin, vsake cvetlice, ki jo je narisala. Razvila se je v krajinsko arhitektko pet desetletij pred izumom tega naziva za oblikovalce vrtov in krajin.

Juta Krulc je naslednica velikih, od Andrée Le Notra (1613–1700) naprej. Janez Vajkard Valvasor (1641–1693), sodobnik velikega vrtnarja, je popisal stotine vrtov naših dvorcev. V Sloveniji so kasneje, v mladosti Jute Krulc, vrtove urejali Cecil Pinsent (1884–1963), Georg Potente (1876–1945) in Ilse Fischerauer (1903–1945). Ustvarjanje novih parkovnih površin in celostno urejenih vrtov v času vojne in povojne skrbi za hrano ni bilo popularno. Za zbirke rastlin in zametke novega urejanja, za vzgojo vrtičkarjev je tedaj pisal članke in brošure Ciril Jeglič (1897–1988). V senci profesorja je za Fenološki atlas marljivo risala njegova asistentka na agronomski fakulteti, Juta Krulc.

Čas za razvoj stroke še ni bil zrel. Krulčeva, na videz krhka dama, se je pred šestimi desetletji med prvimi pogumno usmerila v svobodni poklic, v urejanje vrtov. Uredila je park Vile Tartini v Strunjanu, preurejala površine na posestvu Brdo. Stotine načrtov je izpeljala za družinske hiše po Sloveniji. Zasnove je vedno prilagodila podnebnim in prostorskim danostim. Brez strukturnih ali barvnih agresivnosti je v svoje zasaditve uvajala trajnice. Oblikovala je nove, umerjene sinteze, nam odpirala vizije harmonije stavb in vrtov, utilitarnosti in estetike. Mlajše generacije sedaj potujejo k njej v Žiri in do Kržišnikovega vrta. Ta je njena eksperimentalna površina, laboratorij in nemi sogovornik. Ve, da se živi elementi v odprtem prostoru ne podredijo človeku; ta lahko samo pretanjeno so-komponira in so-biva z naravo.

Gojko Zupan

Vrt Kržišnik, Žiri

Vrt Kržišnik, Žiri

Vrt Kosmač, Žiri

Vrt Mlakar, Žiri